

Желви-тъ по нивя-та испояждатъ дѣ-да-си е брамбари, мелчеви, жив-
сенци. *ѡб.* 58. 8) употребителенъ при ф. повелѣннѣмъ въ значеніи рус-
скаго энклитика при тѣхъ же формахъ: Не скръдай де! Спр. Ирѣ-
думай ся и направи, де! *Ч.* 196. „Сговорете са де!“ *Ч.* 215. „Цини
де!“ *З.* 115. „Не сягадосвай де!“ *Х.* I, 94. Дѣ, ирѣчте сега, че не
смы ные тыквеници въ сравненіе съ казаны-ты народы въ просвѣтно
отношеніе? *Л. Д.* 1869 *р.* 230. *Ср.* дека, дето, доде. *З.* I, 140. *ѡб.*

Дебелика *с. ж.* На Гюргев-денъ вапсаеть, яница и правать ни-
шалки, на кои съ нишаеть момѣ-те опасани со дебелка, помазвее-
щемъ лице-то со цярвено яйце, за да бидатъ дебелы и цярвени.
М. р. 523.

Дебелина *с. ж.* толщина: Една върлина (просторъ) съ около
десятина прѣсти въ прѣяника дебелина. *Л. Д.* 1869 *р.* 206. Калугѣ-
рете мислатъ само за себѣ си и за дебѣлината си. *З.* 290. Младите
калугере и младите калугерки са предавать въ рѣцете на старците и
на бабачките, ползувать ся отъ кесните имъ, молать са за душите
имъ и наслаждавать са отъ дебѣлините имъ. *ѡб.* 306.

Дебеловецъ *с. м.* толстикъ: У дебѣловците тая загуба са из-
варшва чрезъ лойта. *З.* 231.

Дебеловратъ *с. м.* толстошей: Черни калугери сѣ слѣпоцы
Дебеловрати гоенни смѣщи. *Гл.* 76.

Дебелъ *пр.* Дебеличъкъ Дебеляшъкъ *ум.* Надебело *нар.*
(въ грубомъ видѣ, толщиною (*син.* тлѣсть). 1) толстый: Ка си юзе добелъ
камень, Ка си микна добелъ камень, Натфрѣли то добелъ камень,
Та си юзе бела Ана. *В.* 161. Дребны-ты жилицы ся собирать една съ
другъ та ставать по-дебелы и по-дебелы на като дебелы цѣви ся сви-
вать и стичать камъ срьдце-то. *Л. Д.* 1869 *р.* 87. До два прѣста де-
бѣло. *ѡб.* 1870 *р.* 194. Сукво-то, съ кое-то застилате провореца, е
доста дебѣло. *ѡб.* 1871 *р.* 101. Быкъ за завѣдж трѣбува да има рогове
дебелы. *ѡб.* 1873 *р.* 270. До 5—6 сантиметра надебело. *ѡб.* 1876 *р.* 74.
По дебѣличкы сабицы. *Шк.* 48. Отъ що-то сытъ, отъ това и дебелъ.
Ч. 206. Рѣце, срьдняя дължина, пълны, и съ ягкы москулы; прѣстіе
срьдни и дебеличкы. *ѡб.* 58. Подибелу одюшечіе. *ѡб.* 114. Прѣжда за
вътъкъ имъ не ся прѣдѣ на хуркы, нѣ маха ся съ махалкы на де-
бѣло. *Шк.* 86. Колкото и да е *дибелъ* може да са провре презъ тя
дупка. *Зк.* 94. Единъ *дибелъ* корейакъ отъ нѣкое голѣмо дърво. *Х.*
I, 147. 2) сильный: Прифатили коня дебелаго, — коня карши — гора.
М. 173. Гласъ-тъ бива слабъ и дебелъ. *Л. Д.* 1872 *р.* 154 (*син.* якъ).
3) грубый: Ония адски маки бѣхъ плодъ на тогавашній дебелъ, сви-